

PĚT DNÍ JAZZU V BRNĚ

Václav Vraný, Jan Beránek, Petr Vidomus

Jazzfest Brno aspiruje na jeden z nejzajímavějších jazzových počinů v Česku. Všechny pět dnů letošní akce (21. 4. - 25. 4.), které jsme v moravské metropoli strávili, přibližujeme v následující reportáži.

21. 4., Semilasso

V první půli večera se na pódiu Semilasso rozvinul slovanský dialog v jazyce postbopového esperanta. Hlavním tématem byl repertoár z posledního alba předního slovinského saxofonisty **Jure Pukla**, jenž je v současné době hostem tria pianisty **Ondreje Krajňáka** (SK). Hudebníci vytvořili pozoruhodné kontinuum jasně zářící i navzdory ne příliš kvalitní práci zvukaře na poli tónů i dynamiky. V této souvislosti zaslouží pochvalu rytmická sekce složená z **Mariána Ševčíka** (SK) - bicí, **Tomáše Baroše** (ČR) - kontrabas a **O. Krajňáka**. Pianista také sólisticky brilantně sekundoval Jure Puklovi. Výtečně vyzněla zejména pomalá sóla, kde byl patrný vliv saxofonisty Josuy Redmana a klavír neměl daleko k impresionismu. Závěrečný, téměř taneční funky přírůstek se zřetelným bluesovým harmonickým podkladem byl v jinak stylově pevném ohraničení docela energickou tečkou před přestávkou.

Americký kytarista **Kurt Rosenwinkel** měl v Brně, ale i v Česku svou premiéru. Od vydání jeho poslední desky **Deep Song** uběhl rok, a i když si kvinteto ponechalo nástrojové složení stejné jako na tomto albu, nové a staronové osobnosti současného složení kapely dávaly tušit další posun. Vedle hlavního protagonisty zůstal z předchozí sestavy pouze energický bubeník **Jeff Ballard**, který i zde hýřil neutuchající invencí rytmických nápadů. Skupina ve složení **Kurt Rosenwinkel** (kytara), **Mark Turner** (tenorsaxofon), **Aaron Goldberg** (piano), **Joe Martin** (kontrabas) a **Jeff Ballard** (bicí) již prvními tóny nenechala nikoho na pochybách, že uslyší něco nového, s hudebními kvalitami nejvyšší úrovně. Charakteristickým znakům Rosenwinkelových kapel (unisonové i polyfonní spojení kytary a saxofonu, rafinované harmonicko-melodické myšlení leadera souboru synteticky spojující množství různých podnětů atd.) byl tentokrát vtištěn drsnější, jakoby rockový zvuk, čehož nebyl ušetřen ani doposud typicky hladký tón kytary. Rosenwinkel v Brně představil své zbrusu nové skladby, ze starších zahrál například *Use of Light*. Menší podíl na repertoáru měl dvěma skladbami také **Mark Turner** (*Jacky's Place*, *Casa Oscura*).

Strhující kompaktnost a nová akustická koncepce Rosenwinkelovy kapely dokazuje, že její šestatřicetiletý leader je bezpochyby právoplatně uznávanou hvězdou světového jazzu. Škoda jen, že se kytarista nepřidal i do následujícího jamu s kvartetem Ondreje Pivce (zato Goldberg při něm exceloval!). (vv)

22. 4., Semilasso

Druhý večer byl večerem bez překvapení, hra na jistotu, čímž nemá být řečeno, že laťka kvality šla dolů. Pro ty, kteří neučinili předchozí zkušenost, musel být projev **Miriam Bayle** přímo zjevením. Není pochyb o tom, že slovenská zpěvačka s hlavním stanem v pražských klubech si za těch pár let upevnila pozici nejpřesvědčivější jazzmanky (nebo jazzwoman?) v této malé zemi, což potvrdila i svým již třetím účinkováním v krátké historii festivalu. Sice pokaždé v jiném balení, avšak s podobně solidním repertoárem. Tak jako před třemi roky, i nyní byl jejím melodickým protihlasem saxofon **Radka Zapadla** a vše poháněl vpřed bubeník **Bady**

Zbořil. Chytrou basovou linku však vedl Mr. P. D. (**Petr Dvorský**) a pevný rámec aranžmá určoval od klavíru **Jakub Zomer**. Bezchybná *Donna Lee* byla pro většinu vyvrcholením prvního bloku.

Po přestávce patřilo pódium **Scottu Hamiltonovi**. Americký saxofonista přijel bez kapely, aby vytvořil front-line s polským nástrojovým kolegou, **Piotrem Cieslikowskim**. Jestliže úvodní westcoastový standard, *Bernie's Tune*, zaujal odlišným, zajímavým vedením druhého hlasu, než jak jej stanovil před více než půlstoletím Gerry Mulligan, další čísla už mohla být nahlížena kritičtěji, neb jevila občasnou nesouhru (*Rhythm Changes, Groovin' High*). Zato v sólových baladách (Piotr - *Moonlight in Vermont*, Scott - *Skylark*, na přání jednoho z diváků!) se nic nepatřičného nedělo a příkladně sehrané bylo i podpůrné trio **Nothing But Swing**, to jest Klaudius Kováč (piano), Róbert Ragan (kontrabas) a Peter Solárik (bicí) od našich východních sousedů. Poněkud nenápaditý, opakující se rozvrh sóla - 1. tenor, 2. tenor, klavír, kontrabas - mohl být přece jen rozmanitější. Od tak zkušeného (u společnosti Concord vydává nejméně jedno album ročně) a věhlasného hráče se dalo čekat trochu víc fantazie. Nicméně nebyl zklamáním pro ty, kteří vědí, že uchovává způsob hry starších tenorsaxofonistů (Hawkins, Cohn, Sims) stále živý a zajímavý. (jb)

23. 4., Městské divadlo

Centrální večer byl rozhodně nejdůležitější ze společenského hlediska. Ne nadarmo volili organizátoři prostředí patřičně noblesní a atraktivní, aby se množství pozvaných VIPs cítilo jako na velkolepé show. Hudební scéna Městského divadla Brno tuto funkci plnila na výbornou až do chvíle, než temperatura vystoupala nad únosnou mez, aby pak prohráté diváctvo ke všemu zjistilo, že tentokrát není postaráno o přestávkové občerstvení. Zejména když šlo mimořádně ne o dva, ale tři programové bloky. Kdo sýčkoval, že zařazení **4TETu Jiřího Korna** bude leda úlitbou za štědrost partnerů a sponzorů, neměl tak docela pravdu. Pánové sice vizuálně patří do hodně jiné oblasti, což určitou část publika doslova dostalo, na své si však přišli i ti, kteří hlavně poslouchají. Pouze hudební ignorant neslyšel a neocenil objevná aranžmá, nesmírně obtížné vedení čtyřhlasu, interpretaci vycizelovanou do posledního detailu a nakonec i slovní doprovod, nikdy ne za hranicemi dobrého vkusu.

Bezprostředně navazující **Anne Ducros** pokračovala v zatím nepřerušené sérii, kterou roku 2002 odstartovala Diane Schuur, pokračovala v ní černošská hvězda Nnenna Freelon, dále polská pěvkyně balad Anna Maria Jopek a loni dospěla k Janis Siegel. U francouzské vokalistky bylo nutno obdivovat vynalézavé uchopení standardů (*Naima, Come Rain or Come Shine, Who Can I Turn To, Just in Time, Four* i optimistický přídavek *On a Clear Day You Can See Forever*), a pochopitelně i vzornou spolupráci s vlastním triem.

Po houfném odchodu těch nejznavenějších bylo v sále trochu více kyslíku pro statečné pozůstalé, kteří byli odměněni jediným big-bandem festivalu. **Milan Svoboda** pěstuje tento náročný obor s neutuchající umanutostí a je poučné sledovat, jak svým dirigováním dokáže hravě přenést své nadšení na každého jedince. Už úvodní moderní klasika z pera Thada Jonese, *Central Park North*, zahraná navzdory hodně přesné a závazné, především ale extrémně komplikované partituru odlišně od originálu, dalo tušit skvělý zážitek. Došlo pochopitelně i na nezanedbatelnou tvorbu kapelníka a když byl velký zvuk přerušen sólovými klavírními kreacemi **Karla Růžičky**, dostala jednička za dramaturgii večera ještě hvězdičku. (jb)

24. 4., Městské divadlo

Zahajovali „naši“, tedy **Vertigo Quintet**. Napsat, že je to jakási ozvěna Nuselského uměleckého orchestru, na JazzFestu již hrajícího, by mohlo být chápáno jako degradace. Přesně naopak! V komornějším zvuku slyšíme stejně neotřelé skladatelské a aranžérské nápady, komponují nebo přímo při produkci dotvářejí všichni, především se ale pohybují úplně jinde než běžné kapely. Nová generace po zažití povinné látky směle vykračuje za donedávna neporušitelnou hranici 32 taktů, nebojí se mnohokrát opakovat a ždímat motivky, které by jinak nepozorovaně proběhly neoceněny. Vytvářejí nálady nikoli nepodobné tomu nejlepšímu se značkou ECM, ovšem s visačkou Home Made. To nebyl předzápas dorostu před utkáním mistrů. To byl vybraný aperitiv před fantazií šéfkuchaře. A ten, ač v Brně už jednou viděn, nezklamal.

Avishai Cohen nadchl jak zcela původní hudbou z právě vycházejícího alba **Continuo**, tak nezkrtnou, nakažlivou radostí ze společného muzicírování, na hony vzdáleného strojené vážnosti. Perfektní zvládnutí materiálu i nástrojové ekvilibristiky se všem členům tria dařilo zahalit jen tu a tam průsvitným rouchem spontánního pohybu po celé ploše. Dokud Cohen držel kontrabas, jen se kymácel a střídal drobné krokové variace. Jakmile si však před závěrem zavěsil baskytaru, doháněl, co předtím zameškal, jeho akční rádius jen taktak končil na rampě a dával chvílemi zapomenout i na akrobatické prvky šílenou energií nabitého pianisty **Sama Barshe**. Jeho dvoumetrové odskoky ze židličky, na níž dosahoval hráčských i pohybových klimaxů, následované úprkem do zákulisí, činí ze známého zmítání Keitha Jarretta velmi slabý odvar. Jen mladičká bubeník **Mark Guiliana** musel vydržet na svém verpánku a být v nepřetržitém kontaktu s vířením těch dvou kolem sebe pouze pohledem. A opět až minimalisticky nekonečné vytěžování drobných úseků hudby. Vše pak kulminovalo po dlouhatánském programu Ellingtonovou a Tizolovou *Caravan*, ale tak, jak ji ještě nikdo neslyšel. Vrchol letošního JazzFestu? Možná. (jb)

25. 4., Fléda

V poslední den festivalu vsadili organizátoři na klubovou atmosféru brněnské Flédy. Oproti poněkud snobskému prostředí Městského divadla to byla příjemná změna. A prostředí odpovídaly i přizvané kapely. Saxofonista **Michael Marcus** patří na newyorské scéně ke zdatným avantgardním improvizátorům, který má zkušenosti jak s big-bandy, tak se seabemrskáčským, ryze sólovým formátem (deska *Speaking Out*, 2002). Obratnému multiinstrumentalistovi absence nemocného trumpetisty **Teda Daniela** zřejmě vůbec nevadila, a tak v už tak náročném složení bez akordického nástroje strhával pozornost především na sebe jakožto sólistu. Vzniklé trio (**Matt Brewer** - kontrabas, **Newman Baker** - bicí, **Michael Marcus** - saxofony, klarinet) některým hlasům z publika připomínalo rakouské *Tres Hombres*, které v Brně velmi dobře znají, nicméně srovnání spíše kulhá. Skupina se nepodbízí snadno funkujícími figurami, setrvává ve swingu jako rytmické struktury, nicméně mnohdy beat rozvolní až k nepoznání. Možná proto se zdála fanouškům, čekajícím na nu-jazzové *Wise* až „příliš těžká“. Při poslechu tria bez harmonického nástroje se nevyplácí „vypnout si“ kterýkoli z nich. Tak tomu bylo i u Marcuse; hutný kontrabas ve spojení se saxofonem představoval nerozložitelný organismus, který se tu ta tam rozpadal do vzájemných dialogů, vždy však s nutnou rytmickou elasticitou. Hlavní protagonista je především působivým melodikem, free-jazzovou rozervaností publikum nezatěžuje.

Od vydání debutu francouzské elektro formace **Wise** (snímek Electrology) již sice uplynuly dva roky, svou směsí swingu, soulu, jazzu i hop-hopu ale stále dokáže zaujmout. Program kvinteto označil za „typický francouzský truffazovský elektro jazz“, k Eriku Truffazovi má nicméně Wise dál, než spousta jiných, kteří se o podobnou fúzi pokoušejí. **Guillaume Poncelet** především nehrál na trubku, jak bylo avizováno, ale na křídlovku, jen občas rozostřenou přidáním elektronickým efektem. Wise poskytli příjemnou taneční párty s křehkou, až chetbakerovskou melodikou dechaře. A ačkoli zde nechybí programming a jiné experimentální zvukové složky, formace se dokáže směle prezentovat jako razantní akustické trio (**Robin Notte** vůbec drsnou rytmiku provokoval hlavně akustickým pianem) i jako stará dobrá jazzrocková fúze. Zkrátka pro energické kvinteto je elektronika spíše prodloužením vlastních improvizačních kvalit, což dokázali hlavně v závěrečném jamu.

Letošní Jazzfest byl dobrou ukázkou kompromisu mezi jednodenními festivaly s nejdražšími superstars a rozmělněností některých velkých programových řad. Program se často držel spíše mainstreamu, ale free-jazz či progresivní elektronika je, konec konců, již náplní jiných festivalů. Brno bylo dobrou příležitostí k setkávání; naskýtá se už jen otázka, zda je u nás potenciál i pro týdenní či delší, nejlépe letní jazzovou akci. (pev)